

# DİYARBAKIR 1 NO.LU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

**Rapor No:**

2025/6

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 11/2/2025 tarihli ve 2025/94 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

<b>KISALTMALAR.....</b>	<b>iii</b>
<b>I. GİRİŞ.....</b>	<b>1</b>
<b>II. GENEL BİLGİLER.....</b>	<b>3</b>
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli .....	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler .....	4
<b>III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....</b>	<b>4</b>
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	8
C. Beslenme.....	9
D. Sağlık Hizmetleri.....	12
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	14
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler .....	15
G. Dış Dünya ile İletişim.....	17
<b>IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....</b>	<b>18</b>
A. Değerlendirme .....	18
B. Tavsiyeler.....	18
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler .....	19
2. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiyeler .....	20
3. Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye.....	20

<b>ARDEF</b>	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
<b>BM</b>	: Birleşmiş Milletler
<b>m<sup>2</sup></b>	: Metrekare
<b>OPCAT</b>	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
<b>para.</b>	: Paragraf
<b>SEGBİS</b>	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
<b>TIHEK</b>	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
<b>UÖM</b>	: Ulusal Önleme Mekanizması
<b>UYAP</b>	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

## I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesine göre: *“Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 16-17/9/2024 tarihlerinde Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna<sup>1</sup> *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Sosyal Hizmet Uzmanı ... ile Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. TİHEK Heyeti tarafından Kurum İdaresine UÖM görevi, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların<sup>2</sup> sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti koğuşların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. Burada İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel odalarda bulunmamıştır. Buradaki görüşmelerin ardından sağlık servisi, psikososyal servis, manevi rehberlik birimi, kütüphane, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, ziyaretçi salonları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış, ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamınının 6/9/2024 tarihli ve 41302 sayılı olurlarına istinaden 16-17/9/2024 tarihlerinde Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

---

<sup>1</sup> Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

<sup>2</sup> Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümlülere ifade etmektedir.

## II. GENEL BİLGİLER

### A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Diyarbakır ilinin Kayapınar ilçesinde bulunan Kurum şehir merkezine 10 kilometre (km) uzaklıktadır. Kuruma ulaşım toplu taşıma araçları ile sağlanmaktadır.

10. 25/8/2020 tarihinde hizmete açılan Kurum, 7.900 metrekare (m<sup>2</sup>) açık alan üzerine inşa edilen 24.100 m<sup>2</sup> kapalı alanda hizmet vermektedir.

### B. Kurum Personeli

11. Kurumda 206 personel görev yapmakta olup personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	3
Öğretmen	2
Psikolog	3
Diş Hekimi	2
Bilgisayar İşletmeni	1
Cezaevi Kâtabi	3
Memur	1
Teknisyen	2
Kaloriferci	1
Ambar Memuru	1
Sağlık Memuru	1
Hemşire	1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	6

İnfaz ve Koruma Memuru	177
<b>TOPLAM</b>	<b>206</b>

12. Kurumda gündüz ve dörtlü vardiya sistemi<sup>3</sup> olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sisteminde görevli personel 08.00-17.00 saatleri arasında, vardiya sisteminde görevli personel ise 08.00-20.00 ile 20.00-08.00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

13. Kurumda görev yapan personelin; hizmet içi eğitim programları çerçevesinde Mesleki ve Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, Terör Uzmanlaşma Eğitimi, Afet ve Acil Durumlara Müdahale Kriz Yönetimi Eğitimi, Kütüphane ve Yayın İşlemleri Eğitimi, Emanet Eşya İşlemleri Eğitimi, Telefonla Görüşürme İşlemleri Eğitimi, Ceza İnfaz Kurumlarında İnsan Hakları Eğitimi, Bağımlılıkla Mücadele Süpervizyon Çalışma Toplantısı Eğitimi aldığı bilgisi edinilmiştir.

14. Kurum personelinin kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağı konularında bir eğitim almadığı öğrenilmiştir.

### **C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler**

15. Ziyaret tarihinde Kurumda 266 hükümlü, 28 hükümözlü ve 43 tutuklu olmak üzere toplam 337 mahpus bulunduğu öğrenilmiştir. Kurumdaki mahpuslardan 10'u yabancı<sup>4</sup> uyrukludur. Mahpusların hepsi erkek olup ziyaret tarihinde Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

16. Kurumda kronik rahatsızlığı<sup>5</sup> olan 40 mahpus bulunmaktadır.

## **III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER**

### **A. Fiziksel Koşullar**

17. Kurum 2 katlı olarak inşa edilmiş olup idari bölüm ile mahpusların barındırıldığı A, B ve C bloktan müteşekkildir.

<sup>3</sup> Dörtlü vardiya; 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00-08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

<sup>4</sup> Kurumda; 8 Suriye, 1 Azerbaycan ve 1 İran uyruklu yabancı mahpus bulunmaktadır.

<sup>5</sup> Astım, hipertansiyon, koah, diyabet vb.

**18.** Kurumun olağan kapasitesinin 485 kişi, arttırılmış kapasitesinin ise 514 kişi olduğu öğrenilmiştir.

**19.** Kurumda, 107 adet tek kişilik oda ve 126 adet üç kişilik koğuşun yanı sıra 2 adet geçici koğuş ile 2 adet müşahede odası mevcuttur.

**20.** Tek kişilik odalarda; karyola, metal dolap, masa ve sandalye, buzdolabı, televizyon, vantilatör ve mutfak alanı bulunmaktadır. Odalarda ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo yer almaktadır. Tek kişilik odaların sadece havalandırma bahçesinde güvenlik kamerası bulunduğu görülmüştür.

**21.** İki katlı şekilde inşa edilen 3 kişilik koğuşların üst katındaki yatma alanında 3'er adet ranza ve metal dolap; giriş katındaki ortak alanda ise masa ve sandalyeler, buzdolabı, televizyon, vantilatör, mutfak alanı ile ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo bulunmaktadır. Koğuşların alt katındaki ortak yaşam alanında ve havalandırma bahçesinde güvenlik kamerası bulunmaktadır.

**22.** Kurumdaki odalarda ve koğuşlarda bulunan tuvaletlerin alaturka olduğu, yaşlı ve engelli mahpuslar için tek katlı bir odanın ayrıldığı ve bu odadaki tuvaletin alafranga olduğu görülmüştür. Engelli mahpuslar için ayrılan odada her ne kadar alafranga tuvalet bulunsa da odadaki tuvaletin ve banyonun tutunma barı eksikliği sebebiyle engelliler için erişilebilir olmadığı görülmüştür.

**23.** Kurumdaki tüm odalarda ve koğuşlarda, kapıların yanına konumlandırılmış acil çağrı butonları mevcuttur. Ziyaret edilen bazı koğuşlardaki acil çağrı butonlarının arızalı olduğu görülmüştür.

**24.** Koğuşların temizliği mahpuslar tarafından yapılmaktadır.<sup>6</sup> Deterjan, çamaşır suyu gibi temizlik ürünlerinin personelin kontrolünde kullanıldığı ve bu ürünlerin koğuşlarda bulundurulmasına müsaade edilmediği İdare tarafından ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında, odaların dışında deterjan ve çamaşır suyunun bulundurulduğu görülmüştür.

**25.** Kurumda bulunan çamaşırhanede, 2 adet ev tipi çamaşır makinesi ve 2 adet ev tipi kurutma makinesinin olduğu görülmüştür. Mahpusların çamaşırhaneden haftada bir defa 30 TL karşılığında yararlanabildiği, battaniyelerin ise Kampüs içerisindeki Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumunda yıkandığı öğrenilmiştir.

---

<sup>6</sup> 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Sağlığın korunması kurallarına uyma" başlıklı 27'nci maddesi; "Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum yönetimine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır."



**26.** Kurumun su ihtiyacı Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından dağıtımı gerçekleştirilen şebeke suyu vasıtasıyla sağlanmaktadır. Mahpuslara günlük 150 litre soğuk su ve 50 litre sıcak su verildiği öğrenilmiştir. Ziyaret tarihinde, Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından gerçekleştirilen altyapı çalışması sebebiyle Kurumda su kesintisi olduğu, su kesintilerinin altyapı çalışması nedeniyle zaman zaman yaşanabildiği ve kesintilerden önce anons sistemiyle mahpuslara bilgi verildiği öğrenilmiştir. Rapor yazım sürecinde; Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından gerçekleştirilen altyapı çalışmasının tamamlandığı ve su kesintilerinin sona erdiği bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

**27.** Koğuşların yapay aydınlatması floresan tipi lambalarla, doğal aydınlatması ise pencereler ve havalandırma bahçelerinin kapılarıyla sağlanmaktadır.

**28.** Kurumdaki her koğuşun ve odanın kendisine ait havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Havalandırma bahçesi kapılarının sabah saat 08.00’da sayımla beraber açıldığı, akşam ise havanın kararmasından yarım saat önce kapatıldığı mahpuslar ve İdare tarafından ifade edilmiştir.

**29.** Mahkûm oldukları suçun infaz rejimi nedeniyle tek kişilik odada kalan mahpusların havalandırma bahçesine çıkış sürelerinin; iyi halli olan mahpuslar için günde 2 saat, diğer mahpuslar için ise günde 1 saat olarak uygulandığı öğrenilmiştir.

**30.** Kurumun ısıtılması yakıt olarak doğalgaz kullanılan kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. Tek kişilik odalarda 1 adet, 3 kişilik koğuşlarda alt katta ve üst katta 1’er adet olmak üzere toplam 2 adet kalorifer peteği bulunmaktadır. Görüşülen mahpuslar tarafından ısınma konusunda herhangi bir şikâyette bulunulmamıştır.

**31.** Kurumda, 10 kişi kapasiteli 2 adet geçici koğuş bulunmaktadır. Geçici koğuşlarda; ranza, metal dolap, pencere, tuvalet ve banyo alanı mevcuttur. Geçici koğuşların temiz olmadığı ve odalardaki acil çağrı butonlarının çalışmadığı görülmüştür.

**32.** Kurumda sigara içilmeyen 2 adet koğuş bulunmaktadır.

**33.** Kurumda 2 adet doku hasarı ve travma önleyici oda<sup>7</sup> mevcuttur. Ziyaret Heyeti tarafından yumuşak odalarda yapılan incelemede oda kapılarının iç kısmı da dâhil olmak üzere odaların tamamen yumuşak malzeme ile kaplandığı görülmüştür. Yumuşak odalarda, mahpusların erişebileceği yükseklikte konumlandırılmış pencere bulunmaktadır. İdare tarafından pencerelerin camının kırılmaz malzeme olduğu ifade edilse de odalardan birinde bulunan pencerenin camının kırık olduğu görülmüştür.

---

<sup>7</sup> “Yumuşak oda” veya “süngerli oda” olarak da bilinmektedir.

**34.** Yumuşak odaların havalandırması, kapıların üzerine monte edilmiş havalandırma menfezi ile sağlanmaktadır. Odaların yapay aydınlatmasının korumalı lamba ile doğal aydınlatmasının ise odalarda bulunan pencere ile sağlandığı görülmüştür. Odalarda ayrıca tuvalet bulunmaktadır.

**35.** Yumuşak odalar tavanın çapraz uçlarına monte edilmiş 2’şer adet kamera ile izlenmektedir. Kamera kayıtlarının incelenmesi sonucunda kameraların odaların tuvalet kısımlarını gördüğü tespit edilmiştir.

**36.** İdare yumuşak odaların uzun zamandır kullanılmadığını belirtmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yumuşak odada tutulanlara ilişkin kayıt defteri incelenmiş, defterin düzenli biçimde tutulduğu, kayıtlara göre odanın en son 12/2/2023 tarihinde 20 dakika süreyle kullanıldığı, mahpusların yumuşak odaya alınma sebeplerinin “tedbir amaçlı”, “kendine zarar verme” ve “başka mahpuslarla kavga” şeklinde olduğu görülmüştür.

**37.** Kurumda İnternet Protokolü (IP) sistemine entegre şekilde çalışan ve gece görüş özelliği olan 643 adet güvenlik kamerası bulunduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Kameraların hepsinin çalıştığı görülmüştür.

**38.** Kamera kayıtlarının 6 ay süreyle saklandığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından merkez kontrol odasında yapılan incelemede en eski kamera kaydının 15/3/2024 (yaklaşık 6 ay) tarihine ait olduğu tespit edilmiştir.

**39.** Kamera görüntülerinin; 22 adet büyük ve 12 adet küçük monitörün bulunduğu merkez kontrol odasında görevli infaz ve koruma memurları tarafından sürekli olarak izlendiği ve söz konusu odada 24 saat personel bulunduğu bilgisi edinilmiştir.

**40.** İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden, Kurumda her ay düzenli olarak haşere ve kemirgenlere karşı ilaçlama yapıldığı ve Kurumun en son 13/9/2024 tarihinde ilaçlandığı anlaşılmıştır.

**41.** Kurum koridorlarında, yangın söndürme panoları ile kontrolleri yapılmış yangın söndürme tüplerinin yer aldığı görülmüştür. Kurumda ayrıca yangın alarm sistemi ve yangın söndürme ikaz cihazları bulunduğu gözlemlenmiştir.

**42.** Kurumda, içerisinde dikiş makinesi, overlok makinesi, ütü ve ütü masası yer alan 1 terzihane bulunmaktadır. Halk Eğitim Merkezi tarafından görevlendirilen 1 usta öğretici ile 1 infaz ve koruma memurunun çalıştığı terzihane kiyafet tadilatı işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

**43.** Kurumda içerisinde 2 adet berber koltuğu bulunan berberhane bulunmaktadır. Mahpusların berberhaneden faydalanabildiği İdare tarafından ifade edilmiştir. Mahpuslar tarafından bu konuda bir şikâyette bulunulmamıştır.

## **B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri**

**44.** Kurum personeli ve ziyaretçiler aynı girişi kullanmaktadır. Personelin ve ziyaretçilerin önce eşyalarını X-Ray cihazından geçirmeleri daha sonra ise kendilerinin duyarlı kapıdan geçmeleri gerekmektedir. Duyarlı kapıdan ayakkabılarını çıkararak geçmesi gerekenler için girişte galoş bulundurulduğu görülmüştür. Kurum girişinde kadınlar için 4 adet, erkekler için ise 2 adet arama odası bulunmaktadır.

**45.** Mahpusların Kuruma kabul edilmesi sürecinde; mahpusun evraklarının kontrol edilmesi ve kimlik doğrulamasının yapılması, parmak izinin sisteme kaydedilmesi, kaba üst aramasının yapılmasının ardından duyarlı kapıdan geçirilmesi ve Kurum içerisine alınması yasak olan eşyaların tutanakla teslim alınması işlemlerinin yapıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Kuruma kabul edilecek mahpusa, kendisine refakat eden kolluk görevlileri hakkında kötü muamele şikâyetinin olup olmadığını belirten tutanak imzalatıldığı ve Hükümlü ve Tutuklu Hakları El Kitabı'nın teslim edildiği belirtilmiştir. Görüşülen mahpuslarda Hükümlü ve Tutuklu Hakları El Kitabı'nın bulunduğu görülmüştür.

**46.** Mahpusların Kuruma kabullerinin gerçekleştirildiği kabul biriminde; erkekler için 2 adet, kadınlar için ise 1 adet arama odası bulunmaktadır. İçerisinde kamera bulunmayan arama odalarında, arama esnasında çıplak ayakla üzerinde durabilmek için ahşap bir zemin olduğu fakat kıyafet askısı bulunmadığı görülmüştür.

**47.** Tek kullanımlık arama önlüklerinin görevli personelin odasında bulundurulduğu görülmüştür. İdare tarafından, tek kullanımlık önlüğün mahpusun kıyafetleri çıkartılarak arama yapılacağı zaman verildiği ve kuvvetli şüphe oluşturan durumlar haricinde mahpusların kıyafetleri çıkartılmadan arandığı belirtilmiştir. Kuruma kabul edilmiş mahpusların kabul sürecine ilişkin kamera görüntülerinin izlenmesi neticesinde sürecin İdarenin ifade ettiği şekilde gerçekleştirildiği ve mahpusların aramasının kıyafetleri çıkartılmadan yapıldığı görülmüştür.

**48.** Mahkûm Kabul Biriminin bulunduğu girişte, içerisinde masa ve sandalyelerin yer aldığı 2 adet bekleme odası bulunmaktadır. Odaların ve odalardaki tuvaletlerin temiz olmadığı görülmüştür.

**49.** Kurumda sabah ve akşam olmak üzere günde 2 defa sayım yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

**50.** Kurumda ayda 1 kez genel arama, 1 kez kısmi arama yapıldığı öğrenilmiş, yapılan aramalarla ilgili olarak mahpuslar tarafından bir şikâyet iletilmemiştir.

**51.** Mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin; koğuşların bulunduğu bloktan sorumlu personel tarafından sabah sayımında teslim alındığı, başmemurluğa getirildikten sonra nöbetçi müdür tarafından ilgili birimlere havalesinin yapıldığı ve evrak kayıt numarası verilerek Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden ilgili makamlara gönderildiği ifade edilmiştir. Görüşülen mahpusların bazıları tarafından dilekçelerinin işleme alınmadığı yönünde şikâyet iletilmiştir. İnfaz biriminde yapılan incelemelerde; Kurum içi ve Kurum dışı dilekçelerin gecikmeksizin işleme alındığı, ilgili mahpusa imza karşılığında bilgi verildiği ve gelen evrakların da imza karşılığında teslim edildiği görülmüştür.

**52.** Görüşülen mahpuslar, talep etmeleri halinde Kurum Müdürü ile görüşebildiklerini ve personelden memnun olduklarını ifade etmiştir.

**53.** Son 1 yıl içerisinde hakkında şikâyette bulunulan personel olmadığı bilgisi edinilmiştir.

### **C. Beslenme**

**54.** Mahpuslara günde 3 öğün yemek verilmektedir. İdare tarafından yemeklerin Kampüs içerisinde bulunan Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı belirtilmiştir.

**55.** Özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslara hekim tarafından tavsiye edilen diyet listelerinin Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiği ve diyet listesine uygun yemeklerin mahpuslara verildiği bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır. İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden; diyabet, çölyak, ülser ve reflü hastalıklarına özel yemekler ile vejetaryen ve bol lif içeren yemeklerin mahpuslara verildiği anlaşılmıştır. Sağlık durumlarına göre diyet yemekle beslenen mahpuslarla görüşülmüş ve diyet yemek konusunda mahpusların herhangi bir sorun yaşamadıkları bilgisi edinilmiştir.

**56.** Ziyaret tarihinde öğle yemekleri Kurum personeliyle birlikte yenilmiş ve Kurum personeli ile mahpusların aynı yemekleri tükettiği görülmüştür. Yenilen yemeklerin lezzeti ve doyuruculuğu Ziyaret Heyeti tarafından yeterli bulunmuştur. Görüşülen mahpuslar, yemek listelerinin koğuşlara dağıtılması talebinde bulunmuşlardır.

**57.** Mahpusların ve personelin; yemeklerin lezzeti ve yemeklerin yapıldığı yerin hijyeni hususlarındaki şikâyetleri ile Kurumda gıda zehirlenmesi yaşandığı iddiaları üzerine İdare ile görüşülmüş ve gerekli belgeler temin edilmiştir. Olaya ilişkin olarak tanzim edilen tutanakta; 13/5/2024 tarihinde saat 19.00'dan sonra 13 mahpusun kusma, bulantı ve ishal şikâyetiyle revire başvurduğu, akabinde 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı ve mahpusların hastaneye sevk edildikleri, hastanede tanzim edilen genel adli muayene raporlarında

şikâyetlerinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilir olduğunun tespit edildiği görülmüştür. Bahsi geçen tutanakta ayrıca tedavileri yapıp hastaneden dönen mahpusların 14/5/2024 tarihinde koşullarında durumlarının kontrol edildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar olayın yaşandığı gün hastaneye sevk edildiklerini ve ertesi gün sağlık personeli tarafından kontrol edildiklerini teyit etmiştir. İdare tarafından, olayın o tarihte Açık Ceza İnfaz Kurumunda pişirilen kabak yemeğinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

**58.** Ziyaret Heyeti tarafından görülen lüzum üzerine yemeklerin yapıldığı Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu mutfağına da bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu İdaresiyle yapılan görüşmede yemeklerin gıda mühendisi gözetiminde hazırlandığı ifade edilmiştir.

**59.** Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu mutfağında gıda zehirlenmesi vakasından sonra başlayan iyileştirme çalışmalarının ziyaret tarihi itibarıyla da hassasiyetle devam ettiği ve mutfağın temiz, düzenli olduğu görülmüştür. Mutfakta iş güvenliği ve hijyen ikaz tabelaları ile mutfak araç gereçlerinin kullanma talimatlarının asılı olduğu gözlenmiştir. Mutfakta 9 adet soğuk hava deposu bulunduğu ve bu depolarda bakliyat, meyve ve sebze, şarküteri, kırmızı et, tavuk gibi ürünlerin ayrı ayrı muhafaza edildiği görülmüştür. Sağlık sorunları sebebiyle özel beslenmesi gereken mahpusların yemeklerinin mutfakta ayrı bir bölümde hazırlandığı öğrenilmiştir.

**60.** Mutfak girişinde hijyen bariyeri<sup>8</sup> sisteminin yer aldığı, mutfaktan ayrı bir alanda bulaşıkhaneye bulunduğu ve bulaşıkhanenin temiz olduğu görülmüştür. Yemek numunelerinin 72 saat süreyle saklandığı tespit edilmiştir.

**61.** Mutfakta kullanılacak meyve ve sebzelerin girişteki yıkama alanında yıkandıktan sonra içeri alındığı, mutfakta biriken çöplerin; yemekler için kullanılandan farklı bir çıkış kullanılarak mutfaktan en son ayrılacak personel tarafından atıldığı öğrenilmiştir.

**62.** Mutfak alanının bulunduğu yapının yakınında gıda malzemelerinin saklandığı bir depo bulunmaktadır. Depodaki malzemelerin; paletlerin üzerinde ve zemine temas etmeyecek şekilde saklandığı görülmüş, yapılan kontrollerde son kullanma tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamıştır.

---

<sup>8</sup> Hijyen bariyeri; temizlik ve dezenfeksiyon sistemine ihtiyaç duyan işletmelerde bir çeşit arındırma görevi üstlenen, başta el ve ayak olmak üzere kirlenme ihtimali bulunan uzuvları temizleyen bir sistemdir. Püskürtülen kimyasal maddeler bu bölgede bulunan mikrop, bakteri ve virüslere karşı koruyucu bir tedbir oluşturur. Turnike ile her bireyin bu sistemden yararlanması sağlanır.

**63.** Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumunda ayrıca ekmek üretimin yapıldığı fırın bulunmaktadır. Fırında kullanılacak un çuvallarının yerden yüksekte paletler üzerinde saklandığı, ortamın hijyenik olduğu, çalışanların bone ve eldiven kullandığı görülmüştür.

**64.** Mahpusların içme suyu ihtiyacı, Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından kontrolü ve dağıtımı gerçekleştirilen şebeke suyu vasıtası ile karşılanmaktadır. Mahpusların aynı zamanda kantinden ambalajlı su temin edebildiği öğrenilmiştir.

**65.** Görüşülen mahpuslar tarafından 23/6/2024 tarihinde Kurumda su zehirlenmesi vakası gerçekleştiği yönünde iddialarda bulunulmuştur. Konu ile ilgili olarak Kurum İdaresi ve Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu İdaresi ile görüşülmüş, olaya ilişkin evraklar temin edilmiştir. İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden 23/6/2024 tarihinde bulantı ve kusma şikâyetiyle 9 mahpusun hastaneye sevk edildiği, şikâyetlerin basit tıbbi müdahale ile giderildiği anlaşılmıştır.

**66.** Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu İdaresi tarafından sunulan bilgi ve belgelerden; 23/6/2024 tarihindeki iddialardan hemen sonra 24/6/2024 tarihinde Kampüs içerisindeki tüm ceza infaz kurumlarından numune alınıp analiz yaptırıldığı ve numunelerin 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre uygun olduğunun tespit edildiği görülmüştür.

**67.** Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu İdaresi tarafından 11/9/2024, 28/8/2024 ve 31/7/2024 tarihlerinde yaptırılan içme suyu analizlerinin raporları da Ziyaret Heyetiyle paylaşılmıştır. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumundan 28/8/2024 tarihinde alınan numunelerin 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre koliform bakteri<sup>9</sup> parametreleri yönünden uygun olmadığının tespit edildiği görülmüştür. 11/9/2024 ve 31/7/2024 tarihlerinde alınan numunelerin ise mezkûr Yönetmelik’e göre uygun olduğunun tespit edildiği analiz raporlarından anlaşılmıştır.

**68.** Kurumda bulunan kantinde, 441 çeşit ürünün satışının yapıldığı ve 4 personelin görev yaptığı bilgisi edinilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde yapılan incelemede; yiyecek ve içecekler, hijyen malzemeleri, iç çamaşırları, kişisel bakım ürünleri ve günlük hayat araç gereçleri açısından ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüş, son kullanma tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamıştır. Mahpusların kantinden haftada 1 defa faydalanabildiği öğrenilmiştir.

---

<sup>9</sup> Koliform bakteriler gıda ve suların sıhhi durumunu gösteren gösterge bakterilerdir.

**69.** Mahpusların önceden alınan talepleri doğrultusunda Kurum kantinine haftada 1 gün taze meyve ve sebze getirildiği bilgisi personel tarafından paylaşılmıştır. Görüşülen mahpuslar taze meyve ve sebzelerden memnun olduklarını belirtmişlerdir.

**70.** Görüşülen mahpuslar tarafından; kantinde satılan bitki çayı ve çorba çeşitlerinin yetersiz olduğu, kantinde keşiboynuzu pekmezi ve tahin gibi ürünlerin satılmadığı, satılan iç çamaşırlarının farklı bedenlerinin bulunmadığı ifade edilmiştir. Kantinde; çok sayıda ve çeşitlilikte bitki çayı, hazır çorba ve pekmez ve tahin gibi gıda ürünlerinin satıldığı görülmüştür. Aynı şekilde kantinde farklı renk ve bedende iç çamaşırlarının da bulunduğu Ziyaret Heyeti tarafından görülmüştür.

**71.** Görevli personel tarafından kantinde satılan ürünlerin güncel fiyat listesinin aylık olarak hazırlandığı, listenin koğuşlara dağıtıldığı ve koğuşlardaki televizyonlarda yayınlandığı, 1 aylık süre içinde değişen fiyatların mahpuslara ayrıca bildirildiği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde satılan ürünlerin fiyat listesi incelenmiş, ürün fiyatlarının piyasa ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

#### **D. Sağlık Hizmetleri**

**72.** Sağlık servisinde 1 aile hekimi, 2 diş hekimi, 2 hemşire (biri aile hekimi ile birlikte aile sağlığı merkezinden gelmektedir), 1 sağlık memuru ile 2 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Aile hekiminin pazartesi, çarşamba ve cuma günleri öğleden sonra Kurumda bulunduğu ve geceleri 1 sağlık personelinin nöbetçi olarak Kurumda kaldığı bilgisi edinilmiştir.

**73.** Kurumda son 1 yıl içerisinde 4.079 aile hekimi muayenesi, 529 diş muayenesi ve 4.264 hastane sevki işlemi gerçekleştirildiği İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır. İdare tarafından ayrıca günde ortalama 20-25 mahpusun muayene edildiği bilgisi paylaşılmıştır. Görüşülen mahpuslar sağlık servisinde muayene veya tedavi olmak için dilekçe yazdıklarında taleplerinin aynı gün ya da ertesi gün yerine getirildiğini ifade etmiştir.

**74.** Sağlık servisinde; aile hekimi muayene odası, diş hekimi muayene odası, ilaç odası, pansuman odası ve hasta koğuşu bulunmaktadır.

**75.** Mahpusların muayenelerinin gerçekleştirildiği aile hekimi muayene odasında sedye, paravan ve muayene için gerekli diğer tıbbi araç gereçler ile acil müdahale çantası bulunmaktadır. Aile hekimi tarafından gerçekleştirilen muayeneler esnasında infaz ve koruma memurlarının odada bulunduğu sağlık servisi personeli tarafından ifade edilmiştir.

**76.** Serviste yer alan pansuman odasında; sedye, paravan, çeşitli serumlar, enjektörler, yaraları mikroptan arındırıcı ilaç, defibrilatör,<sup>10</sup> EKG cihazı (Elektrokardiyografi) ve tıbbi atık kutusu gibi ürünler bulunmaktadır. Odada bulunan elektronik cihazların kalibrasyonlarının yapıldığı görülmüştür.

**77.** Sağlık servisinde, günlük muayeneler dışında bulaşıcı hastalık ve verem taraması, aşı kontrolü, akciğer grafisi çekilmesi, Hepatit B aşısı yapılması gibi işlemlerin de yapıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

**78.** Sağlık servisi personeli tarafından, Kurumda hekim bulunmadığı zamanlarda acil bir durum yaşandığında 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı, Kampüsün içerisinde bulunan istasyondan gelen ambulansın hızlı sürede Kuruma ulaştığı bilgisi verilmiştir.

**79.** Mahpusların ilaçları sağlık servisindeki ilaç odasında muhafaza edilmektedir. Kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçlar ile diğer ilaçlar farklı dolaplarda, mahpusların isimlerinin yazılı olduğu plastik kutularda bulundurulmaktadır. Kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların mahpuslara imza karşılığında teslim edildiği ve personel gözetiminde kullanıldığı öğrenilmiştir. İlaç odasında ayrıca soğuk ortamda saklanması gereken ilaçlar için buzdolabı bulunduğu görülmüş ve odada yapılan incelemelerde son tüketim tarihi geçmiş ilaca rastlanılmamıştır.

**80.** Mahpuslara reçete edilen ilaçların temininde bir sorun yaşanmadığı İdare tarafından belirtilmiş ve görüşülen mahpuslardan da konuya ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

**81.** Diyarbakır Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içerisinde hastane bulunmaktadır. Mahpusların hastaneye sevk işlemlerinde önce Kampüs hastanesinin kullanıldığı, daha ileri seviyedeki muayene ve tedaviler için ise Kampüs dışındaki hastanelerden faydalandığı öğrenilmiştir.

**82.** Sağlık servisinde yer alan revir koğuşunda; 3 karyola, 3 dolap, paravan, tuvalet ve duş alanının bulunduğu görülmüştür.

**83.** Dış hekimliği muayene ve tedavilerinin salı ve perşembe günleri 08.00-17.00 saatleri arasında gerçekleştirildiği, dış hekimlerinin diğer günlerde Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumunda görev yaptığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

**84.** Dış hekiminin odasında dış ünitesi, röntgen cihazı, paketleme makinesi ve otoklav cihazı bulunduğu görülmüş; dış hekimi tarafından dolgu, diş çekimi ve kanal tedavisi gibi işlemlerin yapılabildiği öğrenilmiştir. İmplant ya da protez tedavisi gibi işlemler için ise

---

<sup>10</sup> Düzensiz kasılmalar içinde olan ve bu yüzden kan pompalayamayan kalbin tekrar normal ritmine dönmesini elektroşok ile sağlayan araçtır.



mahpusların hastaneye sevk edildiği bilgisi edinilmiştir. Diş hekimi odasındaki malzemelerin yeterli ve steril olduğu, ilaçların son kullanma tarihinin geçmediği görülmüştür.

**85.** Diş hekimi odasında bulunan Vizite Defteri'nin incelenmesi neticesinde; Vizite Defteri'nin düzenli şekilde tutulduğu, mahpusların muayene ve tedavilerinin talepte buldukları gün gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

**86.** Gerek diş tedavisi gerekse diğer tedavi taleplerine ilişkin mahpusların yazmış olduğu dilekçelerin, Sağlık Servisi personeli tarafından düzenli şekilde dosyalandığı ve taratılarak UYAP sistemine aktarıldığı görülmüştür.

### **E. Psikososyal Servis Hizmetleri**

**87.** Psikososyal serviste, 3 psikolog ile 2 infaz ve koruma memuru 8.00-17.00 saatleri arasında görev yapmaktadır. Kurumda, psikososyal servis faaliyetleri için tahsis edilmiş 2 bireysel görüşme odası ve 1 grup çalışması odası bulunduğu görülmüştür.

**88.** Psikososyal servis personeli tarafından, Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formlarının (ARDEF) Kuruma kabul aşamasında mahpuslara doldurtulduğu belirtilmiştir. ARDEF yoluyla elde edilen sonuçlar doğrultusunda mahpusların, ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirildiği öğrenilmiştir.

**89.** Servis personeli, günde ortalama 8-10 mahpusun bireysel görüşme talebinde bulunduğunu ve talepte bulunanların tamamıyla aynı gün görüşme gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Servis tarafından 2024 yılı başından itibaren; “İyiye Doğru Öfke Kontrol Programı”, “Önce Düşün Programı” ve “Salıverilme Öncesi Mahkûm Gelişim Programı” konularında 7 grup çalışması gerçekleştirildiği ve bu çalışmalara 31 mahpusun katıldığı sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır.

**90.** Psikososyal servis tarafından; intihar etme riski taşıdığı değerlendirilen mahpuslar için ayda 1 defa İntihar ve Kendine Zarar Verme Risk Değerlendirme Toplantıları (Vaka Toplantıları) yapıldığı ve sonrasında Vaka Toplantısı ve Risk Değerlendirme Formu tanzim edildiği, hâlihazırda durumları takip edilen ve intihar riski taşıyan 6 mahpus bulunduğu ifade edilmiştir.

**91.** Servis personeli tarafından, mahpusların ailevi sorunlarının çözümüne katkıda bulunulması ve yaşadıkları kişisel problemlerinin çözümünde aile desteğinin sağlanması için aile görüşmelerinin yapıldığı belirtilmiştir.

**92.** Psikososyal servis tarafından ayrıca çeşitli konularda kurs, seminer ve etkinlikler düzenlendiği öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar, talep etmeleri halinde psikologla görüşebildiklerini ve psikososyal servisin faaliyetlerinden memnun olduklarını belirtmiştir.

**93.** Manevi rehberlik biriminde 2 vaiz ile 2 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Birim tarafından; talepte bulunan mahpuslarla görüşme gerçekleştirildiği, önemli gün ve gecelerde etkinlikler düzenlendiği, yakınlarını kaybeden mahpuslara taziye ziyaretinde bulunulduğu, intihar teşebbüsünde bulunan veya psikososyal servis tarafından yönlendirilen mahpuslarla görüşüldüğü, mahpuslara dergi ve kitap dağıtıldığı, Kur'an-ı Kerim okuma kursu ile hafızlık kursunun düzenlendiği belirtilmiştir.

**94.** Kurumda aynı ya da nakdi yardım alan mahpus bulunmadığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

#### **F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler**

**95.** Eğitim ve öğretim servisinde 2 öğretmen ile 4 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Servis faaliyetlerinde kullanılmak üzere 2 bilgisayar salonunun ve 4 dersliğin bulunduğu görülmüştür.

**96.** Mahpuslar, içerisinde 7'şer bilgisayar bulunan salonları mahkeme işleri için kullanabilmektedir. Ziyaret esnasında bilgisayar salonunu kullanmakta olan mahpuslarla karşılaşmış, mahpuslardan bilgisayar salonlarının kullanımı konusunda bir şikâyet alınmamıştır.

**97.** Kurumda; açık öğretim ortaokuluna kayıtlı 4, açık öğretim lisesine kayıtlı 24 ve açık öğretim fakültesine kayıtlı 17 mahpus olduğu bilgisi edinilmiştir. Açık öğretim ortaokulu ve lise kitaplarının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ücretsiz olarak temin edildiği, açık öğretim fakültesi kitaplarının ise dış kantinden temin edildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Mahpusların, Kurumda gerçekleştirilen Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) sınavlarına katılabildiği İdare tarafından sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılmıştır.

**98.** Mahpusların talep ettiği gazete ve dergilerin, saymanlık birimi tarafından dış kantin aracılığıyla temin edildiği ve mahpuslara günlük olarak dağıtıldığı öğrenilmiştir. Ziyaret edilen koşullarda gazete ve dergilerin bulunduğu görülmüş, bu konuda mahpuslar tarafından bir şikâyet iletilmemiştir.

**99.** Kurum kütüphanesinde 2.724 adet kitabın mevcut olduğu ve kitaplar arasında Rusça, Almanca, İngilizce ve Arapça dillerinde kitaplar bulunduğu görülmüştür. Kütüphanede bulunan kitapların listesinin televizyonlarda yer alan duyuru kanalı aracılığıyla mahpuslara

duyurulduğu, talepte bulunanlara listenin basılı olarak da verildiği öğrenilmiştir. Son 1 yıl içinde 371 mahpusun kütüphaneden faydalandığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

**100.** Mahpusların; Kurum kütüphanesi dışında, içerisinde 10.000 kitap bulunan İl Halk Kütüphanesinden de ayda 3 kitap alabilme hakkının olduğu İdare ve mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

**101.** Mahpusların, koğuşlarda ders kitapları ve dini kitaplar hariç kişi başı 23 kitap bulundurabildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar kitap temini konusunda bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

**102.** 2024 yılı başından ziyaret tarihine kadarki sürede Kurumda açılan kurslara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

<b>KURSUN ADI</b>	<b>KURSUN AÇILMA SAYISI</b>	<b>KURSLARA KATILAN MAHPUS SAYISI</b>
Bağlama Düzeni	2	14
Giysi Tadilatı	3	10
Hafızlık	2	3
Kur'an-ı Kerim Okuma	3	13
İngilizce	10	59
Okuma-Yazma	4	4
Pastel Boya Resim	2	11
Saç Sakal Kesimi	4	4

**103.** Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kurumdaki kurs ve atölye faaliyetinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

**104.** Kurumda 1 adet kapalı spor salonu ve 4 adet açık spor sahası bulunmaktadır.

**105.** Kapalı spor salonunda; basketbol potaları, voleybol filesi, masa tenisi ve izleyici tribünü bulunmaktadır. Salonun zemininin parke ile kaplı olduğu ve salonun 2 güvenlik kamerası ile izlendiği görülmüştür. Açık spor sahalarının zemininin sentetik çim ile kaplı olduğu, sahalarda futbol kaleleri ve top bulunduğu görülmüştür.

**106.** Mahpusların kapalı spor salonundan 2 ayda bir defa faydalanabildiği bilgisi edinilmiştir. Açık spor sahalarından ise; tek kişilik odalarda kalan mahpusların ayda 3 defa, 3 kişilik koğuşlarda kalanların ayda 2 defa faydalanabildiği ve 3 kişilik koğuşlarda kalan mahpusların açık spor sahalarını kullanmadıkları hafta sohbet faaliyetine çıkarıldıkları

öğrenilmiştir. Spor ve sohbet faaliyetlerinin 1 saat süreyle gerçekleştirildiği İdare ve mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

**107.** Ziyaret tarihinde Kurum bünyesinde işyurdu olarak faaliyet gösteren kantin, çamaşırhane, fotoğraf/fotokopi atölyesi bulunduğu ve 2 mahpusun işyurdu faaliyetlerinde çalıştığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

### **G. Dış Dünya ile İletişim**

**108.** Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olan mahpuslara ayda 1 defa açık görüş ve 1 defa kapalı görüş; diğer mahpuslara ise ayda 1 defa açık görüş ve 3 defa kapalı görüş hakkı tanındığı İdare ve görüşülen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir. Açık ve kapalı görüşlerden her mahpus 1 saat süreyle faydalanabilmektedir.

**109.** Kurumda 4 açık görüş salonu mevcuttur. Her bir salon 8 mahpus ve mahpus başına 5 ziyaretçi kapasitesine sahiptir. Salonlarda yeteri kadar masa ve sandalye bulunduğu, salonların aydınlık ve havadar olduğu görülmüştür. Her açık görüş salonu 1 adet kamera ile izlenmektedir.

**110.** Kurumda 6 kapalı görüş alanı ve bu alanlarda toplam 32 görüş kabini bulunmaktadır. Görüş kabinlerinde mahpuslar ile ziyaretçilerin arasının kırılmaz cam ile ayrıldığı ve görüşlerin ahize ile gerçekleştirildiği görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede söz konusu ahizelerin çalışır vaziyette olduğu tespit edilmiştir. Kapalı görüş alanlarında ziyaretçiler ve mahpuslar için yeterli sayıda sandalyenin bulunduğu ve görüş kabinlerinin temiz durumda olduğu görülmüştür. Kapalı görüş alanlarında, mevzuata uygun olarak dinleme yapılabileceğine ilişkin uyarı tabelaları bulunmaktadır.

**111.** Kurumda 16 adet ankesörlü telefon bulunduğu görülmüştür. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar mevzuata uygun olarak 15 günde bir defa diğer mahpuslar ise haftada bir defa olmak üzere 10 dakika süreyle telefonla görüşme hakkından faydalanmaktadır.

**112.** Kurumda, “Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) E-Görüş Projesi” kapsamında ceza infaz kurumlarında kurulması planlanan görüntülü görüşme sistemi henüz teşekkül ettirilmemiştir.

**113.** Kurumda 4 adet eş görüşme odası bulunmaktadır. Eş görüşme odalarında kapının hemen yanında acil çağrı butonunun bulunduğu fakat, bir acil çağrı butonunun arızalı olduğu görülmüştür. Odalarda 1 adet çift kişilik yatak, masa ve sandalye, buzdolabı, televizyon ve

tuvalet/banyo alanı bulunmaktadır. Son 1 yıl içerisinde 8 mahpusun eş görüşme ödülünden faydalandırıldığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

**114.** Kurumdaki televizyonlarda 34 adet kanal bulunmaktadır. Kanallar arasında müzik kanalının, İngilizce ve Kürtçe yayın yapan kanalların, belgesel kanalının, haber kanalının, ücretli spor kanalının, eğitim ve iyileştirme faaliyetleri için kullanılan bir idari kanalın bulunduğu görülmüştür.

**115.** Kurumda 7 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüşme odalarında yapılan incelemede odalarda kamera olmadığı görülmüş ve odalarda konuşulanların dışarıdan duyulabildiği anlaşılmıştır. Mahpuslar, avukatları ile avukat görüşme odasında görüştiklerini ve bu konuda herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

**116.** Kurumda 2 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası mevcuttur. SEGBİS görüşmelerinin gerçekleştirildiği odaların yalıtımlı malzeme ile kaplandığı görülmüş ve yapılan incelemeler neticesinde odaların dışarıya ses iletmediği anlaşılmıştır. Görevli personel, gerekli kurulumun yapılmasının ve bağlantının sağlanmasının ardından odadan çıktıklarını ve mahpusların SEGBİS görüşmesini yalnız gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Bu husus görüşme yapılan mahpuslarca da doğrulanmış ve SEGBİS görüşmelerinde herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

#### **IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER**

##### **A. Değerlendirme**

**117.** TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, mahpuslarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

##### **B. Tavsiyeler**

## 1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

**118.** Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi,<sup>11</sup>

**119.** Engelli mahpuslar için ayrılan koğuştaki tuvalet ve banyonun gerekli düzenlemeler yapılarak engelliler için erişilebilir hale getirilmesi,<sup>12</sup>

**120.** Koğuştardaki ve eş görüşme odalarından birindeki arızalı acil çağrı butonlarının tamiratının yapılması,

**121.** Yumuşak odalarda bulunan pencerelerin; mahpusların kendilerine zarar vermek amacıyla kullanmaması için ulaşamayacakları yükseklikte konumlandırılması ve pencerelerde kırılmaz cam malzeme kullanılması,<sup>13</sup>

**122.** Yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması,

**123.** Geçici koğuşların ve bekleme odalarının düzenli olarak temizlenmesi,<sup>14</sup>

**124.** Kabul Birimindeki arama odalarına kıyafet askısı koyulması,

**125.** Haftalık ya da aylık yemek listelerinin mahpuslara dağıtılması,

**126.** Aile hekimi ve dış hekimi muayenelerinde gerekli mahremiyetin sağlanması, görüşme ve muayenelerde infaz ve koruma memurunun hazır bulundurulması uygulamasının sadece tehlike arz eden mahpuslar için önlem olarak uygulanması,<sup>15</sup>

<sup>11</sup> CPT, 11. Genel Rapor, CPT/Inf (2001)16, para. 26: “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur.”

<sup>12</sup> Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), Kural 13: “Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.”

<sup>13</sup> Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 25/7/2022 tarihli ve E-42626735-010.07.02-2530/101499 sayılı “Yumuşak Odalar” konulu yazısında “Odada hükümlünün ulaşamayacağı yükseklikten başlayacak şekilde gün ışığını almaya yönelik pencere bulunması, pencerede hükümlünün kırıp kendisine veya çevresine zarar vermesini engellemek için kırılmaz cam kullanılması” ifadelerine yer verilmiştir.

<sup>14</sup> Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 19: “Cezaevlerinin bütün bölümleri her zaman gerekli şekilde bakımlı ve temiz tutulmalıdır.”

<sup>15</sup> Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu, para. 313: “Her alıkonan kişi, gizliliğine saygı gösterilen bir ortamda muayene edilmelidir. Polis ya da diğer kolluk görevlileri hiçbir zaman muayene odasında bulunmamalıdır. Bu usulü güvenceden sadece muayeneyi yapan hekim, alıkonanın sağlık personeline karşı ciddi bir güvenlik riski oluşturduğu yönünde ikna edici bir kanıt olduğunu düşünüyorsa vazgeçebilir. Böyle bir durumda, hekimin talebi üzerine, muayene sırasında polis ya da diğer kolluk görevlileri değil, sağlık kurumunun güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli görüşülen kişinin işitme mesafesinin dışında (yani yalnız görüş mesafesi içinde) olmalıdır.”

**127.** Mahpusların sosyalleşmesi, bilgi ve görgülerinin artırılması amacıyla düzenlenen eğitim-öğretim kursları ile iş ve meslek kurslarının sayılarının artırılması,<sup>16</sup>

**128.** Avukat odalarında görüşme gizliliğini sağlayacak şekilde gerekli düzenlemeler yapılarak konuşulanların dışarıdan duyulmasını engelleyecek ses yalıtımının sağlanması<sup>17</sup> hususları tavsiye edilmektedir.

## **2. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiyeler**

**129.** Gıda zehirlenmesi vakasından sonra başlayan iyileştirme çalışmaları sayesinde hijyenik ve düzenli olduğu görülen mutfaktaki ve yemek imalatındaki özenli tutumun aynı hassasiyetle sürdürülmesi,<sup>18</sup>

**130.** İçme ve kullanma sularının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’te belirlenen şartlara uygunluğunun sağlanması ve su analiz sonuçlarının İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre olumsuz çıktığı süreçte mahpuslara ambalajlı su dağıtılarak mahpusların içme suyu ihtiyaçlarının giderilmesi<sup>19</sup>

hususları tavsiye edilmektedir.

## **3. Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye**

**131.** Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından dağıtımı gerçekleştirilen şebeke suyunun analizlerinin daha sık yapılması ve analiz sonucunun olumsuz çıkmasına yol açan sorunların ivedilikle çözülmesi konusunda özen gösterilmesi

---

<sup>16</sup> Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

<sup>17</sup> Nelson Mandela Kuralları, Kural 61/1: “Mahpuslara, seçtikleri bir avukat ya da hukuki yardım sağlayıcı ile ulusal hukuka uygun olarak gecikmeksizin, alan dinlemesi yapılmaksızın, sansüresiz ve tam bir gizlilik içinde görüşme, danışma ve konuşma için yeterli fırsat, zaman ve kolaylık sağlanır. Görüşmeler, hapis hane personelinin görebileceği, ancak duyulmayacak bir ortamda olur.” Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 23.4: “Mahpuslarla avukatları arasında hukukî konularda yapılan görüşmeler, yazışmalar ve diğer iletişimler gizli tutulmalıdır.” Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in “Tutuklunun müdafisi, uzlaştırmacı ve arabulucu ile görüşmesi” kenar başlıklı 19. maddesi: “Tutuklu, vekâletname aranmaksızın müdafisi ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duymayacağı, ancak; görüşmenin görevlilerce izlenebileceği bir ortamda, açık görüş usulüne tabi olarak görüşür. Bu kişilerin müdafisi ile yazışmaları denetime tabi tutulmaz.”

<sup>18</sup> Nelson Mandela Kuralları, Kural 22: “Kurum idaresi tarafından, her mahpusa sağlıklı ve güçlü olmaları için besin değeri yeterli, iyi hazırlanmış ve uygun saatlerde sunulan yemekler verilir.”

<sup>19</sup> 5275 sayılı Kanun’un “Hükümlünün beslenmesi” başlıklı 72’nci maddesinin birinci fıkrasına göre; “Hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dini ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır.”

hususunu tavsiye edilmektedir.